Oświadczenie złożone
przez senatora Stanisława Pawlaka
na 24. posiedzeniu Senatu
w dniu 5 grudnia 2024 r.

Oświadczenie skierowane do ministra infrastruktury Dariusza Klimczaka

W Polsce nasila się deficyt wody. Zmiany klimatyczne pogarszają tę sytuację. Mocno odczuwają to rolnicy, ale także energetyka i przetwórstwo rolno-spożywcze. Sytuację może poprawić retencjonowanie wody i jej efektywne wykorzystanie.

Województwo kujawsko-pomorskie zmaga się ze skutkami zmian klimatu – wyższymi temperaturami i zmianą struktury opadów – które potęgują problem suszy. Wpływa to znacząco na bilans wodny, powodując niedobory wody zarówno w gospodarce, jak i w środowisku. Obszarami szczególnie narażonymi na skutki suszy są tereny intensywnego rozwoju produkcji rolnej w województwie, które jest czołowym producentem żywności w Polsce i którego jedną z głównych dziedzin rozwoju gospodarczego jest rolnictwo. Niesprzyjające warunki i zjawiska pogodowe negatywnie wpływają na produkcję rolną, w tym na utrzymanie potencjału produkcyjnego gleb. Następuje stepowienie użytków rolnych, niekiedy wywiewanie materiału siewnego. Niedostatki wody powodują, że grunty są nawadniane ze studni głębinowych, co z kolei prowadzi do obniżenia poziomu wód gruntowych.

Powyższe kwestie zostały zawarte w „Programie przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021–2027 z perspektywą do roku 2030". Program uwzględnia rozwój dużej i małej retencji, naturalnej i sztucznej, oraz melioracje. Program ma na celu wzmocnienie świadomości społecznej w zakresie potrzeby retencjonowania i oszczędzania wody, ale przede wszystkim zakłada szeroko zakrojone inwestycje, w tym w województwie kujawsko-pomorskim.

Region kujawsko-pomorski jest szczególnie zagrożony suszą. Pracująca odkrywkowa Kopalnia Węgla Brunatnego „Konin" z siedzibą w Kleczewie wydobywała i nadal wydobywa węgiel przy granicy województwa kujawsko-pomorskiego na terenie gminy Wierzbinek w województwie wielkopolskim. Odkrywki „Jóźwin", „Drzewce", a obecnie „Tomisławice" spowodowały znaczne obniżenie poziomu wód gruntowych w okolicznych gminach województwa kujawsko-pomorskiego, takich jak Piotrków Kujawski, Topólka i Izbica Kujawska.

Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie" w opracowanych planach inwestycyjnych w zakresie retencji wodnej w aktualnej perspektywie finansowej w celu przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania klęskom i katastrofom przewiduje szereg działań przeciwpowodziowo-retencyjnych, ale również zapewniających uzyskanie korzystnego bilansu wodnego, tj. ochronę przed suszą, zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

Wobec powyższego uprzejmie proszę o szczegółową informację w podnoszonych sprawach i udzielenie odpowiedzi na następujące pytania.

1. Ile wynosi aktualny wskaźnik retencji średniego rocznego odpływu wód, a ile powinien wynosić docelowo?
2. Jakie inwestycje polegające na budowie nowych obiektów, a także utrzymaniu efektywności, poprawie i zwiększeniu efektywności funkcjonowania istniejących urządzeń wodnych planuje się w województwie kujawsko-pomorskim i w jakim terminie?
3. Czy przewiduje się zagospodarowanie wody zgromadzonej w zbiorniku we Włocławku dla celów rolniczych, co zapewni poprawę stosunków gruntowo-wodnych?
4. Jakie działania i kiedy zostaną podjęte dla ochrony przed suszą i zwiększenia retencji wodnej w regionie kujawsko-pomorskim?
5. Czy nastąpi poprawa warunków żeglugowych dolnej Wisły?
6. W jakim terminie nastąpi budowa stopnia wodnego poniżej Włocławka w miejscowości Siarzewo?
7. Czy nadal obowiązuje program kaskadyzacji dolnej Wisły?

Uprzejmie proszę o odpowiedź w przedstawionych sprawach.

Stanisław Pawlak